

***INBJUDEN ARKITEKT-/FORMGIVNINGSTÄVLING OM
ETT BILDNINGS- OCH KULTURCENTRUM I HAGFORS***

JURYNS UTLÅTANDE 2006-04-21

Hagfors kommun inbjöd i november 2005 fyra arkitektföretag/-team till en arkitekttävling om till- och ombyggnad av Älvstrandsgymnasiet i Hagfors till ett Bildnings- och Kulturcentrum för årskurserna F - 12:

- **larsson lindstrand palme arkitektkontor/Berg arkitektkontor**, Stockholm
- **Malmström & Edström Arkitektkontor AB**, Göteborg
- **STADION arkitekter**, Stockholm
- **Wingårdh arkitektkontor AB**, Göteborg

Tävlingen har genomförts som en formgivningstävling i enlighet med LOU. Valet av tävlingsdeltagare gjordes därför genom ett öppet annonserat kvalificeringsförfarande före tävlingen, och tävlingsförslagen har bedömts anonymt, utan kännedom om vem som gjort vilket förslag.

Tävlingen har genomförts i samverkan med Sveriges Arkitekter.

INLÄMNAD E TÄVLINGSFÖRSLAG

Inom utsatt tid, senast 2006-03-01, inlämnades fyra tävlingsförslag märkta med följande motto:

- **"att angöra en brygga"**
- **"Från norr, söder, öster och väster"**
- **"poppel"**
- **"20hundra20ett"**

Samtliga förslag godkändes av juryn för bedömning.

JURY

Tävlingsförslagen har bedömts av en jury bestående av:

- **Mats Ekholm**, prof. i pedagogik. Juryns ordförande
- **Michael Dahlqvist**, kommunstyrelsens ordf, Hagfors kommun
- **Lars T Stenson**, kommunstyrelsen Hagfors kommun
- **Anita Fridberg**, Barn- och bildningsnämndens ordf, Hagfors kommun
- **Björn Dahlin**, skolchef Hagfors kommun
- **Anna Sjörs**, teknisk chef Hagfors kommun
- **Bengt Nyman**, facklig representant
- **Love Arbén**, prof, arkitekt SAR/SIR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter
- **Kenneth Gärdestad**, arkitekt SAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter

Thomas Nordberg, ark SAR/MSA, Sveriges Arkitekters tävlingservice, har varit juryns sekreterare.

Peter Melberg, Hagfors kommun, har varit tävlingsfunktionär

Ekonomisk granskning av samtliga förslag har utförts av **Tord Holm Konsult AB**.

Juryn har under bedömningsperioden haft tre heldagsmöten.

TÄVLINGSUPPGIFTEN OCH DESS FÖRUTSÄTTNINGAR

Tävlingsuppgiften och dess förutsättningar beskrevs i ett tävlingsprogram. Nedan följer ett sammandrag:

Bakgrund till projektet är att det inom Hagfors tätort idag finns fyra mindre grundskolor som p.g.a. vikande elevunderlag och åldrande byggnader måste ersättas av en ny grundskola. I diskussionen om lösningar av denna fråga väcktes idén att utnyttja tillfället till att skapa något mer, att genom till- och ombyggnad av det befintliga Älvstrandsgymnasiet i centrala Hagfors skapa ett nytt och för Sverige unikt Bildnings- och kulturcentrum

Det nya Bildnings- och kulturcentret ska inrymma följande verksamheter:

- Grundskola F - 5 och 6 - 9, cirka 600 elever
- Särskola, 10 elever
- Gymnasieskola, med OP(Omvårdnadsprogrammet), BF(Barn och Fritidsprogrammet), SP(Samhällsvetenskapsprogrammet), HR(Hotel och restaurang), NV(Naturvetenskapsprogrammet) och IV(Individuella programmet), Vuxenutbildning och Lärcentrum, cirka 250 elever
- Vuxenutbildning, motsvarande 90 heltidsstuderande
- Lärcentrum, motsvarande 10 heltidsstuderande
- Kommunal musikskola
- Fritidsgård
- Kommunbibliotek

I projektet ingår även Älvstranden-Innovation, ett Tillväxt- och innovationscentrum för samverkan mellan stålindustrin och den tekniska utbildningen Innovationscentrum innehållande

- Näringslivscentrum

- Vuxenutbildning

- De tekniska utbildningarna Verkstads och produktionsteknik, Plåt och svets samt Software- och communicationlab (e- och datautbildning)

.

Projektet omfattar totalt ca 15 000 kvm, varav ca 6 700 kvm i nybyggnad, fördelat på c:a 3 700 kvm skola och 3000 kvm innovationscenter.

Älvstrandsgymnasiet är beläget centralt i Hagfors tätort intill Uvån. Omgivningarna består av parkanläggningar, skolgård och idrottsytor, allt i anslutning till älven. Gränsande till Älvstranden finns bostadsområdet Gärdet.

Älvstrandsgymnasiet är uppfört i två våningar kring två innergårdar i en souterränglösning. Huvudentrén ligger i det övre planet som disponeras av gymnasieskolan och biblioteket. Bottenplanet innehåller dels undervisningslokaler som disponeras av gymnasieskolan, dels sporthall, bowlinghall och simhall vilka disponeras av allmänheten främst kvällstid och helger. Dessa lokaler kan nå invändigt men har även en egen entré från åsidan som används under tider när skolan är stängd. Sporthallen, bowlinghallen och simhallen omfattas inte av tävlingen.

I tävlingsprogrammet betonas vikten av att den nya anläggningen ges en utformning med stor generalitet och flexibilitet för förändringar, både under fortsatt utveckling av projektet och för framtiden, samt att möjligheter att begränsa den totala byggnadsarean genom effektiv lokalanvändning tas tillvara.

I bilaga till tävlingsprogrammet redovisas lokalprogram med uppgifter om lokalstorlekar och sambandskrav.

Tävlingsuppgiften

"Tävlingsuppgiften är att ... utforma en modern och framåtsyftande anläggning med god lärmiljö i attraktiva och kostnadseffektiva lokaler. Målet är inte bara att få en skola som tillgodoser dagens behov, målet är att få ett bildningscentrum med sådana kvaliteter i både den fysiska miljön och verksamheten att det i sig kan motivera till kvarboende i eller flytt till Hagfors."

"I uppgiften ingår att finna nyskapande och kreativa lösningar för "Tre skolor i ett hus" (F-5, 6-9 samt gymnasium) med fungerande och attraktiv disponering för de olika åldersgrupperna."

"De olika åldersgruppernas lärmiljöer ska ges individuella och tydliga identiteter, så att eleverna tydligt märker att man går från grundskolans lägre årskurser till de högre."

"Placeringen av "de tre skolorna" skall grundas på var de mest optimala villkoren kan tillgodoses för respektive åldersgrupp. Speciellt viktigt är att med omsorg välja placeringen av F – 5 där de minsta barnen finns."

"Särskild hänsyn skall tas till utemiljön som ett pedagogiskt förrum men där också en hög säkerhet kan erbjudas med hänsyn till trafik och vattendrag. I uppgiften ingår även att utforma anläggningens yttre miljö i övrigt."

Behovet av naturliga mötesplatser, pausytor och kaféer betonas.

Några viktiga funktioner kommenteras särskilt i tävlingsprogrammet:

Entréer

"Bildningscentrets alla verksamheter ska ha en gemensam, tydlig och inbjudande huvudentré. Entréhallen skall vara en aptitretare där husets innehåll och verksamheter presenteras ...".

"Under tider då skolan är stängd ska badet, bowlingen och idrottslokalerna kunna nås via en egen entré i nära anslutning till dessa lokaler."

Biblioteket

"I biblioteket ingår Folkbiblioteket med alla de verksamheter detta innebär, Skolbibliotek för grundskola och gymnasium samt ett Notbibliotek för Musikskolans verksamhet."

"Biblioteket utgör hjärtat i ett kunskapscentrum och är ett integrerat folk- och skolbibliotek. Det skall ge impulser för individens tänkande och växande, men också vara en mötesplats för studerande i alla åldrar, allmänheten, föreningar och samhällsaktörer."

"För att fungera som en nyfikenhetens och kunskapens arena skall biblioteket vara väl synligt, öppet och tillgängligt."

"Biblioteket ska kunna nås från huvudentrén även när skolan är stängd."

"Bibliotekets nuvarande placering kan ändras. Nuvarande storlek räcker, men tillgängligheten för såväl skolans elever som allmänheten behöver förbättras."

Älvstranden Innovation

"Älvstranden Innovation kommer att inrymma ... alla de verksamheter som hör ihop med materialbearbetning, verktygsstål och verktygstillverkning, kommersiell testverksamhet för verktygsmaterialbranschen förutom konferenslokaler och administrativa lokaler."

"Innovationscentret bör ligga nära integrerat med gymnasiedelen."

JURYNS BEDÖMNING

Bedömningskriterier

Juryns bedömning av tävlingsförslagen har utgått från de kriterier som formulerades i tävlingsprogrammet (utan inbördes rangordning):

- Funktionella, pedagogiska och arkitektoniska kvaliteter hos såväl byggnader som yttre miljö
- Genomförbarhet/Ekonomisk realism
- Utvecklingsbarhet

Utifrån dessa kriterier har juryn studerat och värderat förslagen i främst följande avseenden:

ÖVERGRIPANDE

- Trafik, parkering, inlastning
- Mötet med anläggningen; identitet
- Arkitektur, platsanpassning
- Yttre miljö
- Totalkostnad

BYGGNADENS INRE

- Entréförhållanden
- Inre organisation; orienterbarhet
- Rörelse genom byggnaden
- Pedagogiska kvaliteter
- Rumsliga kvaliteter
- Funktionalitet
- Generalitet och flexibilitet

NÅGRA JÄMFÖRELSER MELLAN FÖRSLAGEN

Tillbyggnadsprincip/Förändringar i de befintliga byggnadsdelarna/Arkitektur

De fyra förslagen representerar var sin princip för placeringen av de tillkommande ytorna, var och en förenad med både fördelar och nackdelar ur stadsbyggnads- och arkitektonisk synvinkel.

"Från norr, söder, öster och väster" bygger ut mot söder med en vinkelformad tillbyggnad samt lägger två separata byggnader för årskurserna F-5 resp. 6-9 på andra sidan Geijersholmsvägen.

"poppe" kopplar till en lång och smal trevåningslänga längs Geijersholmsvägen samt lägger en separat byggnad för Innovationscentret på andra sidan vägen.

"att angöra en brygga" river hela den östra delen av gymnasiebyggnaden och ersätter den med en något längre byggnadskropp i tre våningar.

"20hundra20ett" slutligen kopplar till en tvärställd, öst-västligt orienterad byggnadskropp som sträcker sig ända ut till Uvåns strand.

Två av förslagsställarna har alltså valt att lägga delar av anläggningen i separata byggnader på andra sidan Geijersholmsvägen. Denna plats ingår visserligen i det anvisade tävlingsområdet, men juryn anser att en sådan uppdelning av anläggningen inte svarar mot tävlingsprogrammets uttalade mål att skapa ett sammanhållet Bildnings- och Kulturcentrum - "tre skolor i ett hus".

Framför allt gäller detta **"Från norr, söder, öster och väster"** som placerat årskurserna F - 9 i egna byggnader, avskilda från gymnasiet. Juryn respekterar förslagsställarens ambition att på

detta sätt skapa en egen identitet för de minsta barnens miljö, men vidhåller att detta är fullt möjligt även i en sammanhållen skola i enlighet med tävlingsprogrammets intentioner. Den avskilda placeringen medför även praktiska olägenheter när barnen ska ta sig utomhus till matsalen eller andra lokaler i gymnasiedelen.

Även när det gäller **"poppel"**:s placering av Innovationscentret anser juryn det viktigt att länka detta bättre till skolan i övrigt. I detta fall kan möjligen en kulvertanslutning under Geijersholmsvägen vara en acceptabel lösning. Juryn anser för övrigt att den arkitektoniska dräkt som Innovationscentrum klätts i är alltför monumental för platsen och onödigt "stålindustri-nostalgisk".

Den befintliga anläggningen (skola/simhall/sporthall) är visserligen 200 m lång, men genom att fasaden längs Geijersholmsvägen till större delen är endast en våning hög utan takresning är den märkligt osynlig och anonym. Det ligger därför nära till hands att söka göra byggnaden mer synlig. Den enklaste lösningen på denna fråga visar **"att angöra en brygga"**, som ersätter en del av den befintliga byggnaden med en ny och högre byggnadskropp längs Geijersholmsvägen (den befintliga byggnaden bedöms inte tåla påbyggnad av ytterligare våningsplan), med möjlighet att fritt utforma den nya fasaden längs gatan.

Den arkitektoniskt mest spännande lösningen i detta avseende visar **"Från norr, söder, öster och väster"**. Själva tillbyggnadsdelen i söder gör inte så mycket väsen av sig, men karaktäristiskt formade höga ljusintag över entréer och ljusgårdar, inspirerade av kommunvapnets stiliserade masugnar, och nya, vita fasader ger anläggningen en helt ny identitet och annonserar skolans närvaro mot omgivningen.

"poppel"s nya långa och smala tillbyggnad i tre våningar längs Geijersholmsvägen stärker annonseringen av anläggningen, men dess 150 meter långa raka fasad kan uppfattas som något främmande i sitt sammanhang. Den nya byggnadskroppen har en egen, nutida glasarkitektur, medan den befintliga byggnaden är i stort sett oförändrad i sin gestaltning. Helheten skulle vinna på ett gestaltningsmässigt närmande mellan befintligt och nytt. Placeringen av den nya byggnadskroppen tvingar fram en relativt djup slänt mellan byggnaden och gatan för att släppa in dagsljus i bottenvåningen. Juryn är inte helt övertygad om att den föreslagna inklädnaden av slänten med en vintergrön perennmatta kan eliminera risken för en dyster framtoning.

"20hundra20ett":s förslagsställare deklarerar att avsikten med den tvärställda nya byggnadskroppen i tre våningar är att tydligare exponera anläggningen mot väster och söder. Juryn menar dock att det knappast är åt dessa håll en ökad exponering är meningsfull, det handlar snarare om öster och sydost men åt dessa håll är anläggningen oförändrad. Nybyggnaden framstår också som något av en Janusmask - en öppen och positiv södersida men en sluten, och avvisande norrsida som visuellt blockerar hela dalgången på ett olyckligt sätt. För simhallens del innebär tillbyggnaden att solljuset skärmas av nästan helt och att platsen utanför badet blir en mörk och tråkig bakgård. Arkitektoniskt framstår tillbyggnaden som något pretentiös.

Sammanfattning: Arkitektoniskt framstår **"Från norr, söder, öster och väster"** som det mest intressanta förslaget.

Inre organisation och miljö

Juryn har i sin bedömning av förslagen lagt stor vikt vid entrélösning, inre organisation, gemensamma utrymmen såsom bibliotek och måltidslokaler, överblickbarhet och rumslighet. En viktig fråga är även hur de befintliga byggnadsdelarna har behandlats.

"att angöra en brygga" har en entrélösning som funktionellt sett liknar den befintliga. Den stora skillnaden är att entréhallen nu är i dubbel våningshöjd och att biblioteket öppnar upp sig mot entréhallen i nya lokaler på den norra sidan av hallen. I gränsen mellan den nybyggda östra delen och den befintliga skapas ett nytt kommunikationsstråk genom hela skolan, från entréhallen till matsalen längst i söder. Här ligger också den huvudsakliga vertikala kommunikationen mellan våningsplanen. Ett sådant central stråk skulle med lämplig utformning kunna bli ett samlande och aktivitetsfyllt gemensamt rum för hela skolan. Här har det tyvärr inte blivit mer än en 100 meter lång korridor i varje våningsplan, lite för smal för att vara användbar.

Organisationen av skolans och innovationscentrets verksamheter, både längs detta huvudstråk och överhuvudtaget, framstår inte som idealisk. Många verksamheter verkar ha fått en lite slumpmässig placering, i flera fall dessutom alltför avskild från övriga verksamheter. Till exempel ligger matsalen längst ner och längst bort, visserligen med söderläge och markkontakt men opraktiskt.

Den befintliga skolans korridorstruktur är upplöst i grundskolan F - 5:s lokaler, men är i övrigt i stort sett oförändrad. Även de nybyggda delarna är uppbyggda på liknande sätt. Det förväntas att juryn att förslagsställaren inte här har utnyttjat möjligheterna till en friare planlösning.

"Från norr, söder, öster och väster" har som enda förslag skapat en ny huvudentré till anläggningen, längre söderut längs Geijersholmsvägen och närmare skolans centrum. Den gamla huvudentrén finns kvar, men nu i en mer sidoordnad funktion. Ett intressant grepp anser juryn. I anslutning till den nya entrén ligger biblioteket, Innovationscentrum och matsalen. Det befintliga korridorsystemet är i huvudsak oförändrat, men har öppnats upp något med små ingrepp. Till ett mer öppet intryck bidrar även att de båda innergårdarna byggts in och om till studielandskap under höga ljusintag. I dessa och entrépartierna har förslagsställaren fört in nya och dramatiska rumsformer som kontrast mot det befintliga korridorsystemets rätvinklighet. Kontakten mellan våningsplanen är inte förbättrad, men i övrigt ger planerna ett välorganiserat, om än inte helt lättorienterat helhetsintryck. Förslagets verkliga akilleshäla är den separata placeringen av grundskolans lokaler. Juryn ser tyvärr inga möjligheter att integrera dessa lokaler inom det valda konceptet.

Även **"poppel"** har gjort en radikal förändring av huvudentrén. Med en ny, nord-sydligt orienterad entré och entréhall i gränsen mellan den befintliga byggnaden och den nya byggnadskroppen skapas en naturlig central plats i anläggningen varifrån man kan orientera sig till de olika delarna. Kring entréhallen ligger biblioteket, matsalen, miniaula och andra publika funktioner samlade och avskiljbara under kvällstid. Juryn bedömer detta vara den bästa entrélösningen bland förslagen.

I de befintliga delarna har korridorsystemets slutenhet öppnats upp något med försiktiga ingrepp. Den vertikala kontakten mellan våningsplanen har förbättrats med ett flertal trappor. Den smala nybyggda delen är i princip organiserad med undervisningslokaler längs fasaden mot Geijersholmsvägen och mer öppna och upplösta ytor för studier, samvaro och lek mot åsidan.

En klar brist i förslaget är att Innovationscentrum placerats i en separat byggnad på andra sidan Geijersholmsvägen. Juryn bedömer det dock möjligt att integrera denna verksamhet.

"20hundra20ett" har med sin "på tvärs" placerade tillbyggnad skapat en entréhall som rakt fram övergår i en 100 meter lång, timglasformad korridor ut mot Uvån, nedåt via en trappa leder till bibliotekets entré och åt vänster övergår i huvudkommunikationsstråket till de gamla delarna av skolan, även använt som matsal. Juryn finner ingen riktigt tydlig tanke med entréhallen, som förutom matsalen saknar publika funktioner, och anser det heller inte acceptabelt att ha matsal i en huvudkommunikation. Längst bort i den timglasformade hallen öppnar den sig till en entréhall för Innovationscentrum, som enligt juryns mening här har fått en alltför perifer placering som heller inte tillvaratar kvaliteterna intill Uvån.

Skolan är i princip organiserad så, att gymnasiet och biblioteket har fått nya lokaler i den tillbyggda delen medan grundskolan har övertagit gymnasiets nuvarande lokaler. I de befintliga delarna har endast små ingrepp gjorts, vilket gör att intrycket av "korridorskola" till stor del kvarstår. Kommunikationen mellan våningsplanen är oförändrad, d.v.s. inte särskilt bra. Den norra sidan av den norra innergården har rivits för att ge utrymme åt den nya byggnadens anslutning till entréhallen och den södra innergården är överglasad och inrymmer en trevlig, fristående rund "burk" med samlingslokaler.

Bibliotekets placering i bottenvåningen i den nybyggda delen har både nackdelar och fördelar. Från Geijersholmsvägen och huvudentrén kan det upplevas ligga alltför perifert, medan möjligheten att kvällstid ha egen entré i markplanet kan ses som en kvalitet.

Sammanfattning: **"poppel"** bedöms ha den bästa huvudentrén och den bästa inre organisationen och miljön, dock med undantag för den separata placeringen av Innovationscentret.

"Tre skolor i ett hus" / De små barnens miljö

Tävlingsprogrammet lägger stor vikt vid att det inom den nya skolan ska skapas "tre skolor i ett hus" - tydliga och optimalt placerade och utformade lärmiljöer med egna identiteter för F - 5, 6 - 9 resp. gymnasiet, inom en helhet där de olika åldersgrupperna också kan komma i kontakt med

varandra. Såsom redan har framgått har juryn inte accepterat "**Från norr, söder, öster och väster**"s lösning att placera de minsta barnen avskilt i egna byggnader på andra sidan Geijersholmsvägen.

Ett gemensamt drag i de övriga förslagen är att de minsta barnens lokaler placerats i marknivå, huvudsakligen kring den södra innergården, och gymnasiets högre upp i byggnaden. Juryn finner det vara naturligt att placera de minsta barnen så att de har nära till utelek.

Graden av avskildhet för de minsta barnen varierar däremot. "**att angöra en brygga**" har placerat grundskolan F - 5 som en isolerad enklav kring den södra innergården, avskild från resten av skolan och nåbar endast via en egen entré från gården, som öppnats upp mot söder. Samma grad av avskildhet har f ö även särskolan. Juryn anser det inte vara acceptabelt att inomhusförbindelse med skolan i övrigt, matsal, bibliotek etc helt saknas.

"**poppel**" har placerat de allra minsta barnen (F - 2) i egna lokaler i bottenplanet av den nya byggnaden, en bit ifrån 3 - 5 som har sina lokaler kring den södra innergården. Dessa lokaler har flera egna entréer från åsidan. Juryn är inte helt övertygad om att just en sådan uppdelning är önskvärd, men konstaterar att lokalerna tillåter även andra fördelningar inom gruppen F - 5. Kontakten med den övriga skolan är god via trappor som leder rakt upp i den centrala entréhallen.

Även "**20hundra20ett**" har förlagt lokalerna för F - 5 kring den södra innergården, som här har försetts med glastak. De små barnen har god kontakt med esteticum samt biblioteket, som ligger i samma våningsplan i den nya flygeln. Kontakten med den övriga skolan, matsal etc sker däremot endast via de relativt trånga trapphusen i den befintliga skolan. De minimala förändringarna av det befintliga korridorsystemet medför att samvaro-/mötes-/lekytor i stort sett saknas.

Sammanfattning: "**poppel**" bedöms ha den bästa utformningen av de minsta barnens miljö.

Förutsättningar för en levande och framtidsinriktad pedagogik

Juryn konstaterar att inget av förslagen fullt ut lyckats fånga in den mångsidighet som dagens och morgondagens skola kommer att kräva av den pedagogiska verksamheten. De utrymmen som i första hand avsatts för lärande aktiviteter, som lärstudio, studierum och lärosal, påminner i alla fyra förslagen om relativt traditionella klassrumsskolor. Mindre ytor har reserverats för kommunikation via digitala kanaler och i form av direkta möten mellan olika elevgrupper, för simuleringsverksamhet och för laborerande insatser från de lärandes sida. Visst försteg har dock "**poppel**", med mer varierade planlösningar och fler mötesplatser och "hörnor" än de övriga förslagen.

Vad det gäller förläggning och fördelning av lärararbetsplatser har "**att angöra en brygga**" presenterat en lösning som i högre grad än de andra förslagen förefaller komma att stimulera samarbete mellan pedagogerna.

Juryns slutsats är att förslagen är relativt likvärdiga när det gäller vilka förutsättningar de ger för en levande och framtidsinriktad pedagogik. Sammantaget bedömer dock juryn att "**poppel**" innefattar de bästa möjligheterna för att inleda en fortsatt diskussion om dispositionen av ytor för kommande pedagogiska lösningar och för alternativ lokalisering.

Yttre miljö

Förslagen visar påtagligt olika ambitionsgrad vad gäller utformningen av den yttre miljön, både avseende trafik/parkering och barnens lekmiljö.

Bäst avseende trafik och parkering bedöms "**poppel**" vara. Infarten till anläggningen sker via en anslutning av Geijersholmsvägen till en ny cirkulationsplats i Dalavägen. All parkering är samlad norr om anläggningen. Entréområdet är därför relativt bilfritt, men det är möjligt att köra fram till huvudentrén för att hämta/släppa av. Inlastningens placering nära huvudentrén skämmer något. Vad som saknas är angöringsmöjligheter för skolbussar.

Även "**20hundra20ett**" visar en tilltalande trafiklösning, dock med färre parkeringsplatser och en mer oklar angöring. Även här ligger inlastningen nära huvudentrén, med en trång infart och vändplats.

De båda övriga förslagen har trafik-/parkeringslösningar som innebär biltrafik tätt förbi huvudentrén och längs hela fasaden mot Geijersholmsvägen. Juryn anser detta vara mindre lämpliga lösningar.

Vad gäller barnens, speciellt de minsta, miljö för utomhuslek konstaterar juryn att närheten till Uvån innebär en konflikt mellan säkerhet och lekutrymme. Undantaget är **"Från norr, söder, öster och väster"**, som med sin placering av de mindre barnen på andra sidan Geijersholmsvägen undviker detta säkerhetsproblem.

Alla övriga förslag visar arrangemang för utelek söder om skolbyggnaden. **"20hundra20ett"** framstår som det mest ambitiösa förslaget i detta avseende, och det av förslagen som erbjuder lektytor för de mindre barnen på någorlunda säkert avstånd från vattnet. **"att angöra en brygga"** markerar ytorna mellan byggnaden och Uvån som "skolgård F - 5", vilket juryn inte anser lämpligt ur säkerhetssynpunkt. **"poppel"** har ett lekutrymme liknande **"20hundra20ett"**, som dock skulle vinna på att frigöras från gångvägen från bron.

Sammanfattning: **"poppel"** bedöms ha den bästa trafiklösningen, **"20hundra20ett"** den bästa utformningen av lekmiljön.

Generalitet/Flexibilitet/Utvecklingspotential

I tävlingsprogrammet betonas vikten av att den nya anläggningen ges en utformning med stor generalitet och flexibilitet för förändringar, både under fortsatt utveckling av projektet och för framtiden.

"att angöra en brygga" bedöms ha relativt god potential för förändringar under projekteringstiden, men med de funktionella brister förslaget har krävs redan initialt ganska omfattande omarbetningar av förslaget.

Den möjliga flexibilitet juryn främst kan se i **"Från norr, söder, öster och väster"** är om de separata byggnaderna för f - 5 och 6 - 9 kunde rationaliseras bort. Det skulle dock innebära en mycket kraftig bantning av projektet och mycket omfattande förändringar av förslaget.

"20hundra20ett":s potential för förändringar bedöms som relativt låg, om idén med den tvärställda byggnadskroppen ska behållas.

"poppel" bedöms ha relativt goda förutsättningar att klara förändringar.

Ekonomi

Juryn har låtit en fristående konsult mäta upp och kostnadsberäkna alla fyra förslagen. Enligt dessa mätningar och beräkningar har **"Från norr, söder, öster och väster"** har den högsta produktionskostnaden både totalt och per kvadratmeter. Lågst total produktionskostnad, om än inte per kvadratmeter, har **"poppel"**. Spannet mellan dessa båda förslag är ca 60 miljoner kronor. **"att angöra en brygga"** är näst dyrast, **"20hundra20ett"** näst billigast.

INDIVIDUELLA OMDÖMEN OM FÖRSLAGEN

Uppgifter om förslagsställare inlagda efter avslutad bedömning och slutjustering av juryutlåtandet.

”att angöra en brygga”

Förslagsställare:

Arkitekt:	STADION arkitekter , Stockholm, genom arkitekt Tomas Kempe arkitekt Göran Lundqvist arkitekt Axel Rosenberg arkitekt Isabel Bonilla
Inredning:	awk arkitektur+inredning , Stockholm, genom arkitekt Anna Winter-Kempe
Landskap:	Landskapslaget , Stockholm, genom arkitekt LAR/MSA Bibbi Leine
Statiker:	LG-konsult Ingenjörsgymnasium , Stockholm, genom Thomas Johansson
Ventilation:	Allmänna VVS-byrån , Stockholm, genom Göran Stålbom
Storkök:	Storköksbyrån , Stockholm, genom Peggie Ulle

TRAFIK, PARKERING, UTEMILJÖ

Anläggningen angörs som idag eller via Gustavsforsvägen. Parkeringsplatserna ligger norr om anläggningen samt på östra sidan av Geijersholmsvägen. Det senare anser juryn vara en god idé. Körvägen rakt framför huvudentrén och längs hela fasaden mot Geijersholmsvägen, för lämning/hämtning av barn i F - 5, är mindre lämplig. Den totala mängden trafik- och parkeringsytor har minskat jämfört med idag, men sammantaget präglas en stor del av skolans närmiljö av körvägar.

Söder om skolan finns lektytor för olika aktiviteter, företrädesvis för de något större barnen. För de minsta barnen är skolgårdar ordnade på den smala markremsan mellan skolan och Uvån. Juryn anser att dessa ytor ligger för nära vattnet för de minsta barnen, och att det förhållandevis mer skyddade området söder om skolan borde reserverats för dem.

SKOLAN

Behovet av nya lokaler tillgodoses genom att den östra delen av Älvstrandsgymnasiet, nästan hälften av den befintliga byggnaden, rivs och ersätts med en nybyggnad i tre våningar istället för dagens två. På så sätt får skolan också en resligare entréfasad som annonserar skolan bättre mot Dalavägen och Geijersholmsvägen. Nybyggnaden har klara arkitektoniska kvaliteter exteriört, utförd i en stram nymodernistisk arkitektur med släta, putsade fasader med fönsterband. Blandningen med de oförändrade fasaderna på de delar av den befintliga byggnaden som behållits innebär dock en smärre stilkrock.

Huvudentrén ligger på ungefär samma ställe som idag men med en entréhall i dubbel våningshöjd. Längs norra sidan av entréhallen öppnar sig biblioteket fint i nya lokaler i två våningar, den övre i form av en entresolvåning med studieplatser kring en inre del i dubbel takhöjd. I denna del är förslaget mycket väl löst.

I gränsen mellan den befintliga byggnaden och nybyggnadsdelen skapas ett nytt kommunikationsstråk genom skolan, som en ryggrad mot vilken de olika byggnadskropparna ansluter. Längs stråkets ena sida ligger också trappor mellan våningsplanen. Juryn beklagar att förslagsställaren inte har utnyttjat möjligheterna att göra detta stråk till det gemensamma, samlade och aktivitetsfyllda centrala rum som det skulle kunna vara. Som det nu är framstår det mest som en 100 meter lång korridor på varje våningsplan, alltför smal för att vara användbar till något annat än att vandra längs.

Nybyggnadsdelen består i princip av två byggnadskroppar längs stråkets östra sida, innehållande Innovationscentrum och gymnasium samt i bottenvåningen matsal och fritidsgård. Juryn är inte imponerad av den inre utformningen av dessa byggnadskroppar. Båda är uppbyggda kring en inre överglasad kärna, som dock inte går genom alla våningsplan. Innovationscentrum, som ligger längst ned, har därför mycket mörka lokaler, som dessutom saknar adekvat inlastning. Enligt juryns mening hade det varit positivt om nybyggnadsdelen också hade fått en mindre traditionell och stel korridorlösning.

Det som är kvar av den befintliga byggnaden, kring de båda innergårdarna, disponeras huvudsakligen av grundskolan, F - 5 i bottenplanet och 6 - 9 i våningen ovanför. Lokalerna för F - 5 ligger som en isolerad ö, utan inomhusförbindelse med den övriga skolan och endast nåbar genom en nyupptagen passage in till den södra innergården. På motsvarande sätt är särskolans lokaler isolerade vid den andra innergården. Denna avskildhet anser juryn vara oacceptabel eftersom den strider mot de mål man angivit för skolan.

Förslagsställaren har lyckats lösa upp något av den befintliga byggnadens korridorsystem i bottenvåningen, men i ovanvåningen kvarstår det i stort.

Placeringen av de olika verksamheterna/funktionerna förefaller i flera fall vara ogenomtänkt. Detta gäller t ex matsalen, särskolan, fritidsgården och slöjden.

Jämfört med övriga förslag har detta den största uppmätta bruttoarean, drygt 23 000 kvm, men den lägsta kostnaden per kvadratmeter vilket ger den näst högsta totala produktionskostnaden.

”Från norr, söder, öster och väster”

Förslagsställare:

Wingårdh arkitektkontor, Göteborg, genom

Gert Wingårdh
Jonas Edblad
Sören Steffensen

Övriga medarbetare:

Ingrid Gunnarsson
Filip Rem
Fredrik Gullberg
Pål Ericksson

Övriga konsulter:

Landskap: **Landskapsgruppen** genom Håkan Lundberg

Konstruktion: **FB engineering** genom Mats Franzon

El: **WSP** genom Bengt Sinander

VVS: **Bengt Dahlgren AB** genom Lars Östlund och Patrik Holmquist

TRAFIK, PARKERING, UTEMILJÖ

Beskrivningen av förslagets trafiklösning är svårtolkad, åtminstone vad gäller hur angöring är tänkt att ske. Dagens angöringsmöjligheter finns kvar, dessutom en ny infart från Dalavägen. I anläggningens närmiljö är de befintliga parkeringsytorna norr om byggnaden ersatta av gräsytor. Istället har ett hundratal p-platser anlagts längs hela fasaden mot Geijersholmsvägen, med en körväg rakt framför skolans entréer. Även på sidan mot Uvån finns ett 40-tal p-platser, för badets och sporthallens behov. På södra sidan är en körväg nerdragen till restaurangens inlastning. Sammantaget innebär detta att anläggningen på alla sidor omges av körvägar. Juryn ser inte detta som någon påtaglig förbättring av skolans trafikmiljö.

Den yttre miljön kring anläggningen är i övrigt formad som en park- och idrottsmiljö.

SKOLAN

Trots tävlingsprogrammets uttryckliga fråga efter ”tre skolor i ett hus” har förslagsställaren valt ”tre skolor i tre hus” som koncept. Älvstrandsgymnasiet byggs ut endast med Innovationscentret, och årskurserna F - 5 och 6 - 9 placeras i två egna byggnader på andra sidan Geijersholmsvägen. Juryn respekterar förslagsställarens ambition att på detta sätt skapa en egen identitet för de minsta barnens miljö, men vidhåller att detta är fullt möjligt även i en sammanhållen skola i enlighet med tävlingsprogrammets intentioner. Juryn kan därför inte acceptera detta förslag som ett adekvat svar på tävlingsprogrammets fråga, och ser inga möjligheter att vid en bearbetning foga in grundskolans lokaler i gymnasiebyggnaden. Det måste i så fall bli ett helt nytt förslag.

Detta ”skott i foten” av förslagsställaren är beklagligt, för förslaget håller i övrigt hög arkitektonisk klass, både funktionellt (utifrån de valda förutsättningarna) och gestaltningsmässigt.

Gymnasiebyggnaden är åt söder utbyggd med lokaler för Innovationscentret, biblioteket och matsalen. Här, i gränsen mellan den gamla byggnaden och tillbyggnadsdelen och i centrum av den

nya anläggningen, ligger också en ny huvudentré som annonserar sig utåt genom en mycket uttrycksfull gestaltning. Den nya entréhallen är kopplad till matsalen i ett vackert rumsligt flöde. Den gamla huvudentrén ligger kvar, men nu som en sekundär entré.

Förslagsställaren har lagt stor kraft på att ge anläggningen en helt ny arkitektonisk identitet. De befintliga tegelfasaderna är ersatta av nya, genomgående vita fasader med "konkretistisk" fönstersättning, och över de befintliga innergårdarna och entréerna reser sig höga ljusintag i form av stiliserade masugnar (inspirerade av kommunvapnet) för att utåt annonsera den annars så "nedtryckta" anläggningen.

Den höga ambitionsnivån återspeglas tyvärr också i totalkostnaden, som är den högsta bland förslagen.

”poppel”

Förslagsställare:

Larsson Lindstrand Palme arkitektkontor, Stockholm, genom

Fredrik Larsson

Tor Lindstrand

Mattias Palme

Berg arkitektkontor, Stockholm, genom

Janne Mattsson

Nivå Landskapsarkitektur, Stockholm, genom

Åsa Drougge

Anna Rämert

TRAFIK, PARKERING, UTEMILJÖ

En föreslagen ny cirkulationsplats i Dalavägen, vid mötet med den norrut förlängda Geijersholmsvägen, annonserar angöringen till anläggningen. Härifrån nås direkt både Geijersholmsvägen och en utökad parkeringsplats norr om anläggningen där all parkering samlats. En i huvudsak väl fungerande trafiklösning - vad som saknas är angöring för skolbussar.

Eftersom ny infart är ordnad närmare skolan är den befintliga Älvstrandsvägen borttagen och området norr om idrottsplatsen har fått ren parkkaraktär.

Söder om skolan finns ett lekområde för de minsta barnen, nära dessas lokaler men i viss konflikt med gångvägen från bron över Uvån.

SKOLAN

Gymnasiebyggnaden har byggts till med en lång, smal byggnadskropp i tre våningar längs Geijersholmsvägen. I gränsen mellan den nya och den gamla byggnaden är en ny entré arrangerad, med en nord-sydligt orienterad entréhall. Själva ingången ligger i ungefär samma läge som idag, men man gör alltså nu entré parallellt med Geijersholmsvägen istället för vinkelrätt mot denna. Genom sin orientering och sin utsträckning söderut får den nya entréhallen en betydligt mera central placering än dagens. Kring entréhallen är alla publika funktioner samlade - biblioteket, matsalen, café, aula m m, och härifrån når man lätt skolans alla delar och våningsplan. Entréhallen kan skiljas av från skolan och kvällstid fortfarande fungera som entré till biblioteket, fritidsgården och/eller sim-/bowling-/sporthallen. Med ljusgenomsläppligt tak och ett stort fönsterparti mot söder blir hallen mycket ljus. Juryn anser detta vara den överlägset bästa huvudentrén bland tävlingsförslagen.

Förutom huvudentrén har grundskolans olika åldersgrupper egna direktentréer från byggnadens sida mot ån.

Liksom i övriga förslag har de minsta barnen sina lokaler i bottenplanet. Förslagsställaren har här delat gruppen F - 5 i två grupper: F - 2 och 3 - 5. Gruppen 3 - 5 har fått lokalerna kring den södra innergården, med det slutna korridorsystemet uppluckrat av ett stort genomgående kapp- och uppehållsrum mitt i varje korridorlängd. De allra minsta barnen har fått mer öppet och lekfullt organiserade lokaler i nybyggnaden, i kontakt med men på lite distans till sina något äldre kamrater. Juryns är inte helt övertygad om att denna uppdelning är önskvärd, men konstaterar att lokalerna låter sig disponeras även för andra grupperingar.

Även för lokalerna för högstadiet och gymnasiet visar förslaget en i jämförelse med övriga förslag större vilja att skapa öppna lokaler med många mötesplatser.

En klar brist i förslaget är att Innovationscentrum är placerat i en separat byggnad på andra sidan Geijersholmsvägen. Innovationscentrums koppling till gymnasiet är viktig. Juryn bedömer det dock möjligt att med bibehållande av förslagets kvaliteter förbättra denna koppling.

Nybyggnaden längs Geijersholmsvägen är utformad med en souterrängvåning som får dagsljus även från öster genom att marken släntats längs gatan, en entrévåning och en utkragande övervåning. Juryn ser en risk att denna långa och våningsdjupa slänt längs fasaden kan bli ett negativt inslag i miljön, med risk för anhopning av skräp, vatten och snö. Byggnaden är skickligt formad i en nutida glas- och stålarkitektur som dock kan upplevas något främmande i sin miljö. Till det intrycket bidrar att den befintliga byggnaden har kvar sina 1960-talsfasader med takband. En förändring av dessa är naturligtvis till syvende og sidst en kostnadsfråga, men juryn är övertygad om att det arkitektoniska helhetsintrycket skulle vinna på ett närmande mellan gammalt och nytt.

Innovationscentrum har getts en annorlunda gestaltning, som med sin monumentala takkonstruktion av kraftiga och långt utskjutande stålbalkar ger juryn associationer till en i sammanhanget malplacerad industrinostalgi.

Enligt kostnadsbedömningen är detta förslag tävlingens mest yteffektiva, d.v.s. det har den minsta bruttoarean. Det har också den lägsta beräknade totalkostnaden.

”20hundra20ett”

Förslagsställare:

Malmström & Edström Arkitektkontor AB, Göteborg, genom

Christer Malmström

Anders Grape

Päivi Hagström

Andreas Norrman

Elinor Frej

Mikael Sonnsjö

I samarbete med:

02 LANDSKAP arkitektkontor ab

och

Bengt Dahlgren AB

TRAFIK, PARKERING, UTEMILJÖ

Principen för angöring är att sila trafiken via både nuvarande Älvstrandsvägen och en ny infart från Dalavägen. Nuvarande parkeringar norr om anläggningen är ersatta med sportytor, och endast en mindre parkering finns mellan sporthallen och Geijersholmsvägen. Förslagsställaren tänker sig också att parkeringsmöjligheter i anslutning till sportytorna kan nyttjas efter skoltid.

Inlastningen till skolan ligger (liksom i flera av de övriga förslagen) i nära anslutning till huvudentrén. Lastgården ser ut att vara svårtillgänglig för större fordon och ger, med ett väningsdjupt schakt närmast fasaden (för att ge ljus till slöjdsalarna i bottenplanet), ett lite ruffigt intryck.

Annars framstår detta förslag som det mest ambitiösa vad gäller utformningen av den yttre miljön. Förslagsställaren har här verkligen satsat på att skapa både goda och välplacerade lekytor för de mindre barnen, aktiviteter för de äldre samt en attraktiv parkmiljö kring Uvån för hagforsborna.

SKOLAN

Detta förslag går på tvärs med sin tillbyggnad. Istället för att som i övriga förslag förlänga eller bredda anläggningen läggs här till en vinkelrät flygelbyggnad i tre våningar som sträcker sig från nuvarande entréhall ända ut till kanten av Uvån. Där ute, intill Uvån, ansluts också Innovationscentrum. Förslagsställaren motiverar sitt grepp med att man vill göra anläggningen mera synlig mot sydväst och komplettera den med ”en formmässigt, arkitektoniskt tydlig samlande gestalt”.

Förslaget har varit föremål för ingående diskussioner i juryn. Det finns något svårgripbart intresseväckande i greppet med den tvärställda byggnaden, och den vänder en stilig krökt fasad mot söder. Men medaljen har en baksida. Juryn anser att vare sig stadsstrukturen eller platsen vinner något på den nya tvärställda byggnadskroppen som tvärtom visuellt blockerar hela Uvåns dalgång och lägger simhallen och platsen utanför badet i slagskugga. Det ligger också något motsägelsefullt i att förskjuta intresset och skolans centrum mot ån och ”baksidan” och lämna dagens låga och anonyma fasad mot Geijersholmsvägen oförändrad, trots att det är där huvudentrén ligger.

Huvudentrén ligger alltså i samma läge som idag. Innanför dörrarna möter man nu en entréhall som delar sig åt två håll - rakt fram en timglasformad korridor som sträcker sig 100 meter genom nybyggnaden ända fram till ett glasparti ovanför åns kant; till vänster huvudkommunikationen till resten av skolan som även samnyttjas som matsal. Trappor mitt i hallen leder till bibliotekets nya lokaler i bottenvåningen eller till gymnasiets lokaler i övervåningen. Juryn finner ingen riktigt tydlig och samlande tanke med denna entréhall - det är en ingång till skolan men inte mer. Matsalens förläggning till ett kommunikationsstråk är inte acceptabel.

Nybyggnaden disponeras i princip av gymnasiet och biblioteket, medan grundskolan har sina lokaler kring den södra innergården (den norra innergårdens norra sida är riven för att ge plats för nybyggnaden). En rund byggnad på gården med några samlingslokaler samt överglasning av gården är goda idéer. Försöken att bryta upp korridorsystemet är däremot inte särskilt verkningsfulla.

Innovationscentrum är placerat som en utväxt i borte änden av tillbyggnaden, intill Uvån. Juryn anser att detta är en lite för perifer placering, och konstaterar att de kvaliteter närheten till ån erbjuder inte har utnyttjats särskilt väl.

Enligt kostnadsbedömningen tillhör förslaget mellangruppen vad avser både bruttoarea och totalkostnad.

JURYNS BESLUT

Vid en sammantagen bedömning av förslagets förtjänster, brister och utvecklingsmöjligheter har juryn funnit att förslaget "**poppel**" är det som ger de bästa förutsättningarna att läggas till grund för fortsatt utveckling.

Juryn **beslutar** därför enhälligt att utse "**poppel**" till vinnare i tävlingen.

Juryn **rekommenderar** att "**poppels** förslagsställare anlitas för fortsatt uppdrag att i samarbete med bearbeta och utveckla sitt förslag samt, förutsatt kommunens beslut om genomförande, anlitas som generalkonsult med ansvar för projekteringen.

Hagfors den 21 april 2006

Mats Ekholm

Anna Sjörs

Michael Dahlqvist

Bengt Nyman

Lars T Stenson, kommunstyrelsen

Love Arbén

Anita Fridberg

Kenneth Gärdestad

Björn Dahlin